

Aleksandra Rogaczewska

Dąbrowa Górnicza-Strzemieszyce, st.
2, gm. loco, woj. katowickie

Informator Archeologiczny : badania 31, 177

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

DĄBROWA GÓRNICZA-Strzemieszyce, st. 2, gm. loco, woj. katowickie

- osada wczesnośredniowieczna
- ślady osadnictwa nowożytnego

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 11 do 29 sierpnia przez mgr Aleksandrę Rogaczewską.

Prace prowadzono w Dąbrowie Górniczej-Strzemieszycach Wielkich na posesji przy ul. Strzemieszyckiej 407. Przy wyborze miejsca kierowano się wynikami ubiegłorocznych prac ratowniczych prowadzonych z ramienia urzędu konserwatorskiego. W ich efekcie odkryto bruk kamienny, którego rozmiary, spoistość i kilkuwarstwowość w paniach centralnych zdawały się wskazywać na podłogę obiektu mieszkalnego. Powstało wówczas domniemanie, że natrafiono na ślady osadnicze wczesnośredniowiecznego przy starym szlaku solnym prowadzącym z kopalń podkrakowskich na Śląsk. Szlak ten przebiegał właśnie tą trasą pomiędzy pasmem Wzgórz Strzemieszyckich a rzeką Rakówką. Celem tegorocznych badań miało być rozeznanie sytuacji w bezpośrednim otoczeniu wspomnianego obiektu oraz odpowiedź na pytanie w jakim zasięgu występuje na stanowisku warstwa kulturowa.

Przebadano w sumie nieco ponad 1,5 ara powierzchni metodą większych (połówka ara - gdzie była taka możliwość) i mniejszych sondaży. W pobliżu bruku określonego jako obiekt 1/96 odkryto bardzo słabo zachowane resztki następnego bruku - obiekt 2/97. Na bruku i poniżej jego powierzchni natrafiono na liczne drobne fragmenty naczyń i dużą ilość polepy. Pod brukiem wystąpiły dwa wyraźne doły po słupach wkopanych na głębokość 0,5 m i podłużny, wąski zarys poświadczający istnienie jakiejś dodatkowej przypory. To, oraz fakt, że polepa leżała w luźnych grudkach, niepowiązanych z kamieniami bruku wydaje się wskazywać na pozostałości po obiekcie zadaszonym, posiadającym ściany uszczelnione gliną. Niestety, wymuszona szczupłość powierzchni sondaży i stopień zniszczenia obiektu (bezpośrednie sąsiedztwo współczesnych wkopów na śmieci i przecięcie przez nie bruku) nie pozwalają określić jego rozmiarów. Wydaje się, że obiekty 1/96 i 2/97 nie są częściami jakiegoś większego założenia ze względu na ich różną budowę i na fakt, że podczas badań ratowniczych w profilu południowo-zachodnim wykopu nie było kontynuacji obiektu I.

Warstwa kulturowa po osadzie sięgała na odległość około 90 m od drogi w kierunku rzeki i zanikała w odległości 50 m od dzisiejszego przebiegu jej koryta wraz z pojawieniem się jasnego, podtorfowego piasku, co nasuwa przypuszczenie, że granica osadnictwa pokrywała się z początkami występowania podmokłego gruntu nadrzecznego. Od tego punktu w stronę drogi warstwa po osadzie pojawiła się we wszystkich sondażach, jednak czym bliżej domów i części posesji intensywniej użytkowanych, tym gęściej rozmieszczone były współczesne wkopy i tym więcej było zakłóceń w jej układzie. Wydaje się, że pas ziemi najintensywniej wykorzystywanej w okresie wczesnego średniowiecza (największe nasycenie ceramiką) występuje tam, gdzie odkryto bruki kamienne, czyli na przestrzeni 50-70 m od dzisiejszej drogi.

Większość zabytków stanowi typowy dla osad, rozdrobniony materiał ceramiczny. W warstwie kulturowej i w wypełniskach obiektów przeważają fragmenty naczyń z okresu wczesnego średniowiecza datowane na XI-XII w. Płycej pojawia się ceramika nowożytna. W spągu próchnicy znaleziono monety z XVII w., boratynki z godłem polskim i litewskim. W warstwach powierzchniowych wystąpiła moneta Stanisława Augusta Poniatowskiego i grosz z okresu międzywojennego.

Wyniki badań opublikowano w „Badaniach Archeologicznych na Górnym Śląsku i Ziemiach Pogranicznych w 1997 roku”, s. 158-160.

DĘBLIN, st. 1, gm. Wietrzychowice, woj. tarnowskie, AZP 99-64/1

- grodzisko wczesnośredniowieczne
- ślady osadnictwa późnośredniowiecznego

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 11 września do 6 października przez mgr. Andrzeja Szpunara (Muzeum Okręgowe w Tarnowie). Finansowane przez PSOZ. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 1 ara.

Wykonany został plan warstwowy fragmentu grodziska w strefie południowo-wschodniego na-